



KOKOUSPÖYTÄKIRJA

SIVIILIPALVELUSLAIN MUUTOKSIA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN KOKOUS

Kokousaika: 5.11.2025 klo 12.30–15.00

Kokouspaikka: Aleksanterinkatu 4–10, A113 Kierre / Teams

Läsnäolijat

Puheenjohtaja	Jan Hjelt, työ- ja elinkeinoministeriö – Poissa
Varapuheenjohtaja	Eeva Vahtera, työ- ja elinkeinoministeriö – Paikalla
Sihteeristö	Aino-Inkeri Miestamo, työ- ja elinkeinoministeriö – Paikalla Roope Palomäki, työ- ja elinkeinoministeriö – Paikalla Marke Kuosa, Siviilipalveluskeskus – Paikalla
Työryhmän jäsenet	Tero Jokilehto, liikenne- ja viestintäministeriö – Poissa Jukka Lehtinen opetus- ja kulttuuriministeriö -Poissa Merja Hilpinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, varajäsen – Poissa Marikaisa Tiilikainen, puolustusministeriö – Poissa Anni Pöyry, sisäministeriö – Paikalla Salla Paavilainen, sosiaali- ja terveysministeriö – Paikalla Timo Kerttula, Turvallisuuskomitean sihteeristö – Paikalla Kati Orkola, valtiovarainministeriö – Poissa Jyri Juslén, ympäristöministeriö – Poissa Andreas Schneider, Huoltovarmuuskeskus – Paikalla Mikko Reijonen, Siviilipalveluskeskus – Paikalla
Kuultavana paikalla	Tuomas Ojanen Pauli Rautiainen

1. Kokouksen avaaminen

Varapuheenjohtaja Eeva Vahtera avasi kokouksen klo 12.30 ja toivotti tervetulleeksi kuultaviksi kutsutut.

2. Kuuleminen (Tuomas Ojanen, Pauli Rautiainen)

Kuultaville oli lähetetty etukäteen kysymyksiä siviilipalveluksesta ja sen kehittämisestä. Kysymykset käsittelivät siviilipalvelushakemusten vakaumuskenttää, siviilipalvelusvelvollisten käytettävyyttä normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, siviilipalveluksen siviililuotoisuuden vahvistamista sekä siviilipalveluksen kestoa. Lisäksi keskustelussa tuli esiin muita kysymyksiä. Kuulemisista laaditaan erillinen muistio.

3. 23.10.2025 pidetyn kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

4. Palveluspaikkojen ohjaamisen keinot

a. Palveluspaikkojen riittävyyden varmistaminen

Aino-Inkeri Miestamo esitteli palveluspaikkojen riittävyyteen liittyvää problematiikkaa. Isossa kuvassa palveluspaikkojen ja velvollisten määrä useimpina vuosina kohtaavat, mutta haasteita on alueellisesti ja paikkakuntaakohtaisesti. Julkiseen sektoriin ja järjestöihin kohdistuva säästöpainne näkyy jo nyt palveluspaikkojen vähenemisenä ja riskinä on, että palveluspaikkatilanne edelleen heikkenee.

Siviilipalveluslain 10 §:n mukaan ilman palveluspaikkaa jäävien siviilipalvelusvelvollisten määrän ylittäessä Siviilipalveluskeskuksen majoitus- ja työhönsijoitusresurssit valtioneuvoston on määrättävä eri ministeriöiden hallinnonaloille sijoitettavien velvollisten vähimmäislukumäärä. Tätä mahdollisuutta ei ole koskaan käytetty. Säännös kattaa ministeriöt ja valtion virastot mutta ei kuntia ja hyvinvointialueita, joiden merkitys palveluspaikkojen tarjoamisessa on huomattavasti suurempi kuin valtion. Kuntia ja hyvinvointialueita ei kuitenkaan voi velvoittaa hoitamaan sellaisia uusia tehtäviä, joihin niille ei osoiteta rahoitusta, joten säännöksen laajentaminen koskemaan niitä ei tässä hankkeessa ole mahdollista.

Keskustelussa todettiin, ettei muita keinoja siviilipalveluspaikkojen riittävyydestä huolehtimiseksi juurikaan ole kuin mahdollisuudesta tiedottaminen. Siviilipalveluskeskus on kehittänyt paljon työnhaun ohjausta, ja yhteydenpito Ohjaamoihin on myös auttanut palveluspaikkojen löytämisessä, mutta nämä keinot eivät auta, jos organisaatioissa on linjattu, että velvollisia ei oteta.

b. Palveluspaikkojen jakauman tarkoituksenmukaisuuden varmistaminen

Teema on jatkoa a-kohdalle, Siviilipalveluslain 3 §:n 2 momentin mukaan työpalvelu suoritetaan lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon, opetus- ja kulttuuritoimen, pelastustoimen, väestönsuojelun ja ympäristönsuojelun tehtävissä. Säännös on enemmänkin luonnehtiva kuin ohjaava, eikä kaikilla luetelluilla toimialoilla juurikaan ole siviilipalvelustehtäviä. Luettelo ei myöskään kata kaikkia yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Palvelustehtävien tarjoamiseen ei juurikaan toimialakohtaista ohjausta ja palveluspaikaksi hakeudutaan toimintayksikkö kerrallaan, jos arvioidaan siviilipalvelusvelvollisen työpanoksesta saatavan hyödyn ylittävän palveluksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Palveluspaikkajakauma ei siten heijasta keskitettyä yhteiskunnallista tarvetta vaan muodostuu yksittäisten toimintayksiköiden päätösten perusteella.

Parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean tavoitetilassa palvelus suoritettaisiin varautumista ja valmiutta tukevilla, kokonaisturvallisuuden periaatteen näkökulmasta keskeisissä avustavissa tehtävissä. Työryhmässä on lisäksi tuotu esiin ajatus tavoite, että työpalvelutehtävät kytkeytyisivät kiinteämmin koulutusjaksolla annettuun opetukseen. Tavoitteiden toteuttaminen tietyillä toimialoilla merkittävästi enemmän palveluspaikkoja kuin mitä organisaatioiden oman tarveharkinnan pohjalta on syntynyt.

Keskustelussa tuotiin esiin, että lain muotoiluilla ei tässä palveluspaikkatilanteessa pitäisi rajata pois olemassa olevia palveluspaikkoja. Keskustelua käytiin siitä, olisiko syytä säilyttää nykyisenkaltaisen toimialaluettelo hieman täydennettynä ja lisätä palvelusta luonnehtiviksi käsitteiksi myös varautuminen ja valmius, vai käytettäisiinkö kokonaisturvallisuuden käsitettä huolimatta siitä, että sitä ei ole määritelty lain tasolla. Lisäksi tuotiin esiin, että myös sellaisissa palveluspaikoissa, joissa tehtävät eivät täysimääräisesti kuulu varautumisen ja valmiuden alaan, nämä voivat olla tärkeä osa palvelustehtävien kokonaisuutta. Kaikkia julkisen sektorin toimijoita koskee varautumisvelvollisuus ja työpalvelua suorittava velvollinen voi tukea palvelusorganisaatiota esimerkiksi turvallisuussuunnittelussa ja -viestinnässä sekä harjoitusten järjestämisessä.

Jatkovalmistelussa etsitään edelleen sellaista muotoilua, joka ohjaisi palvelusta tavoitetilan mukaisiin tehtäviin mutta ei rajoittaisi palveluspaikkana toimimista epätarkoituksenmukaisesti.

5. Säännösluonnosten ja niihin saatujen kommenttien läpikäynti

Aino-Inkeri Miestamo esitteli säännösluonnoksia ja niihin saatuja kommentteja. Säännösluonnoksista tallennetaan Tiimeriin tämänhetkinen versio, jotta kaikki annetut kommentit jäävät talteen, ja työstämistä jatketaan uudessa versiossa. Säännösluonnoksia käsitellään jälleen seuraavassa kokouksessa.

6. Aiemmin keskusteltujen teemojen jatkotyöstä alatyöryhmässä – saatteet työskentelyyn

Aino-Inkeri Miestamo esitteli teemat, joita alatyöryhmä käsittelee seuraavassa kokouksessaan 6.11.2025. Esillä ovat palvelusmuodosta toiseen vaihtaminen, siviilipalveluksen kesto, siviilipalveluksessa edellytettävä palveluskelpoisuus, valmiuden kohottamisen tilanteita koskevaan tiedonkuluprosessiin liittyvät tarpeet sekä VAP-menettelyyn liittyvät tarpeet.

7. Muut asiat, mm. seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 19.11.2025.

Sovittujen kokousten lisäksi joulutammikuulle aikataulutetaan lisäkokouksia.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.52.